

התפתחות אישית ומעורבות חברתית

3 מערכי שיעור לתלמידים בכיתות י'-י"ב

**"אותי זה מטריד!" – זיהוי והתמודדות עם סוגיות של פגיעה במסגרות
תכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית" של בני הנוער בתיכון**

מותאם לחמ"ד

כתיבה: נטע ידיד וחני הלוי

מדריכות ארציות ביחידה למיניות ומניעת פגיעה מינית בילדים ובני נוער, שפ"י

מבוא

מגיל צעיר אנו מחנכים את ילדינו לחשיבות הנתונה, אנו משדרים לתלמידינו שביכולתם לתרום ולסייע לזולת, על הבגרות והאחריות שעליהם לגלות ועל היכולות הקיימות בהם להתמודד עם קשיים שונים הקשורים בפעילות של מעורבות חברתית: חשיפה לקשיים שלא תמיד מוכרים להם מעולמם, לאורח חיים שונה משלהם, לקודים חברתיים אחרים ועוד. בתוך זאת יש לזכור כי בני הנוער הצעירים היוצאים לפעילות במסגרת התכנית ל"התפתחות אישית ומעורבות חברתית", עשויים להיתקל גם בתופעות קשות הקיימות לצערנו בחברה, של הטרדות מיניות וניצול. החשש הגדול שלנו הוא כי הנערים והנערות הצעירים יתקשו לזהות כי מדובר בפגיעה, ומתוך הרצון העז שלהם "להיות בסדר", לסייע ולהשביע רצון, הם עלולים להיקלע לסיטואציות אלו. מכאן החשיבות הגדולה לעסוק בנושא מורכב זה של הטרדה מינית מתוך הבנה כי בנפשנו הדבר. יש ללמד את ילדינו לשים גבולות שיגנו עליהם, לזהות מתי סיטואציה אינה מותאמת ומהווה סמן לסכנה ומה לעשות אם חלילה נפגעו.

בעיסוק בנושאים אלו אנו נעים על חבל דק בו אנו מבקשים מצד אחד ללמד את בני הנוער להכיר היבטים טבעיים ותואמי גיל המצריכים ויסות והתמודדות עם דחפים טבעיים, ומצד שני להזהיר מפני סכנות הכרוכות במיניות, וכל זאת מבלי לעורר חשש ובהלה מפני תכנים אלו שבבסיסם הינם טבעיים ובריאיים. זוהי מלאכה מורכבת לאיש החינוך, הפועל בהקשר אוניברסלי של עולם פרוץ

וחסר גבולות. היכולת של המחנך/ת לשוחח עם התלמידים בנושאים מורכבים, אישיים ומשמעותיים אלה פותחת את האפשרות לראות במורה דמות מכילה ותומכת שניתן לפנות אליה בשעת מצוקה גם בנושאים אחרים.

בחמ"ד אנו מתייחסים לשונות הגדולה שבין המסגרות הלימודיות. לפניכם, אנשי הצוות הצעה לשתי פעילויות מותאמות לתלמידי התיכון. עם זאת, על כל מחנך/ת לערוך התאמות ספציפיות לתלמידים. במסגרות המעורבות מומלץ להפריד בין הבנים לבנות בשיחות אלו.

לפני העיסוק בנושא עם התלמידים, מומלץ כי אנשי הצוות יכירו את משמעות המושג הטרדה מינית ואת לשון החוק, המוצגים להלן. בנוסף מצורפת מצגת העוסקת בחוק הטרדה מינית.

הטרדה מינית מהי?

"כל מגע לא מוזמן, לא מקובל ולא הדדי, הערה, רמיזה, בדיחה או תשומת לב, המעליבה ופוגעת באדם המעורב וגורמת לו להרגיש מאוים, מושפל, נשלט או נבדך". (דה ליון 1989).

"התנהגות לא מבוקשת ולא הדדית כלפי אנשים, הנמצאים בעמדות פחות חזקות או בנסיבות פחות חזקות". (שטראוס 1992).

ההטרדה המינית הינה התנהגות פיזית או מילולית בעלת אופי מיני המופנית לאדם בניגוד לרצונו או שלא בהסכמתו. היא פוגעת בכבוד האדם, בחירותו, ובזכותו לשוויון הזדמנויות. היא משפילה ומבזה את האדם אליו היא מופנית, בין השאר על ידי התייחסות אליו כאל אובייקט מיני לשימוש של המטריד, ולא כאל אדם כעל רצונות ובחירות משל עצמו.

ההתנהגות הפוגעת יכולה להיות מילולית (שימוש במילים ואו אמירות בעלות אופי מיני) או פיזית (נגיעה, ליטוף, נשיקה, התחככות) ומתייחסת לטווח התנהגויות רחב החל מהטרדה מינית מילולית ועד להתנהגות המהווה עבירה פלילית כגון מעשה מגונה או אונס.

הטרדה מינית בחלקה היא מושג סובייקטיבי. ייתכן כי מה שיראה לאדם אחד כהטרדה, יתפרש בעיני האחר כמחמאה. יוצאים מן הכלל הם הסעיפים בחוק העוסקים במעשים מגונים ובסחיטה באיומים. (כמשמעם בחוק העונשין).

ברוב המקרים הטרדה מינית נעשית על ידי גבר כלפי אישה, אך גם יכולה להיעשות על ידי אישה כלפי גבר, ע"י גבר כלפי גבר וע"י אישה כלפי אישה.

עקרונות למנחה

שיח בנושא הטרדות מיניות אינו יכול להתקיים בסביבה סטריילית וניטראלית. שיח כזה מעורר רגשות רבים ומגוונים ומציף מגוון רחב של דעות. הקושי העיקרי בשיח על נושא הטרדות מיניות הוא אי היכולת לצפות את מה שיעלה בשיח לכן יש לקבוע מראש כללי שיח:

1. לכל אחד יש זכות מלאה להביע את דעתו במלואה ללא הפרעה גם במידה והיא אינה עולה בקנה מידה אחד עם דעות של אחרים בכיתה.
2. כל אחד מדבר בשם עצמו בלבד! אף אחד אינו מציג אירוע שקרה לתלמיד/ה אחר/ת שנוכח בכיתה.
3. אין לציין שמות של מעורבים כאשר מביאים דוגמה לאירוע אותו חוו.
4. במקרה בו תלמיד/ה רוצה להעלות תוכן אישי, חשוב לציין בפניו/ה שעליו/ה לשקול שנית את החלטתו/ה, והאם ירצה לשתף אודות אירוע זה בפרטיות לאחר השיחה הכיתתית.
5. אם לאחר השיח תלמיד/ה פונה באופן אישי ומעלה תכנים אישיים יש לציין כי אנו לא מתחייבים לשמור על סודיות, במידה והמקרה יחייב אותנו לשתף מבוגרים אחרים, אך שבכל מקרה אנו נשתף את התלמיד/ה במהלכינו ולא נפעל ללא ידיעתו.

סדנא ראשונה - מרחב אישי

מטרות:

1. הכרות עם תחושות אישיות במצבי קירבה וריחוק מאנשים שונים
2. הכרות עם המושגים: מרחב אישי, פלישה וגבולות במרחב האישי
3. בחינה של המושגים: מותר/אסור, נכון/לא נכון ביחסי קירבה, רעות וחברות

הנחיות:

- מומלץ לקיים את הפעילות בנפרד, בנים ובנות. המשתתפים מתחלקים לשני טורים (או ארבעה, אם המסגרת מעורבת ולא ניתן להפריד לפעילות זו – בנים מול בנים ובנות מול בנות) ונעמדים אחד מול השני במרחק גדול (בהתחשב בגודל החלל).
- ☒ אם תלמיד בוחר לפרוש מהפעילות יש לאפשר לו לחזור למקומו. זו פעילות הכרוכה בקשר עין ממושך ומביך שעלול להיות קשה לחלק מהתלמידים.

הוראה א':

- התקרבו אחד אל השני כל עוד אתם חשים בנוח. עצרו במרחק המתאים לכם כאשר אתם נעמדים אחד מול השני.
- הסתכלו אחד על השני.
- הניחו יד אחת סמוך לכתף של האדם שמולכם ומדדו את המרחק ביניכם.
- שוחחו ביניכם.

הוראה ב':

- המשתתפים בטור א' ישנו את המיקום שלהם כך שזכיתו יעמדו זוגות חדשים זה מול זה.
- עמדו אחד אחד מול השני במרחק רב.
- התקדדו אחד אל השני כל עוד אתם חשים בנוח.
- הניחו יד אחת סמוך לכתף של האדם שמולכם ומדדו את המרחק ביניכם.
- נעצו מבטים אחד בשני ללא מילים (יש להקפיד על טווח זמן ארוך יחסית)

הוראה ג':

- המשתתפים בטור א' ישנו שוב את המיקום שלהם. יש להקפיד שהזוגות שנעמדו אחד מול השני יהיו חדשים.
- עמדו אחד אחד מול השני במרחק רב.
- התקדדו אחד אל השני כל עוד אתם חשים בנוח.
- הניחו יד אחת סמוך לכתף של האדם שמולכם ומדדו את המרחק ביניכם.
- נעצו מבטים אחד בשני ללא מילים. (יש להקפיד על טווח זמן ארוך יחסית)
- כעת התקדדו אחד אל השני בצעד אחד ללא מילים והישארו כך (יש להישאר במצב זה מספר שניות – די זמן שיוכל לגרום לתחושת אי נוחות)
- קחו צעד אחורנית וכעת חזרו למקומכם.

שאלות לדיון:

- כיצד הרגשתם במהלך הפעילות?
- מתי חשתם נוח יותר מתי חשתם מבוכה או אי נעימות, מדוע?
- האם זה מזכיר לכם מצבים מסוימים?
- האם תרצו לספר ללא ציון שמות ו/או זיהוי האנשים?
- מה לדעתכם התרגיל בחן?

למורה:

התרגיל בא לבחון כיצד אנו חשים במצבי קירבה, את נושא הגבולות, מידת האינטימיות שאנו מוכנים לה עם אנשים שונים וכו'.

כאשר קיימת קירבה רבה מידי עם אנשים שאין לי אתם יחסים קרובים מתחילה בדרך כלל תחושת אי נוחות. גם כאשר האנשים קרובים אליי, קשר עין ממושך או מגע אינם בהכרח מתאימים ונכונים לי. נעיצת מבטים עשויה מאד להביך ולגרום לאי נוחות – בפרט כשאין אפשרות

לדבר, אף על פי שאינה כרוכה במגע. נעיצת מבטים וקירבה פיסית עשויים להתפרש במצבים מסוימים כפלישה או חדירה לתחום הפרטי. ביפנית קוראים לזה MA. ה-MA הוא הטווח, התחום שלי והגבולות שלי שאסור לאחרים לחצות אותם ללא אישורי. חדירה לתחום שלי תתאפשר בשני מצבים – במצב של אהבה או במצב של מלחמה. כאשר מדברים על תחושת חנק וצפיפות מדברים על פלישה. התקרבות יתר ונעיצת מבטים מקרוב יכולים להתפרש כמעשה תוקפני, מביך, לא נעים, פולשני.

מסכמים:

מגע יכול להיות נעים ומכבד מאידך הוא יכול להיות תוקפני ופולשני. עלינו לכבד את רצונותיו של הפרט ואת גבולותיו, אסור לנו לפלוש ל-MA שלו ללא אישור.

סדנא שניה - האם זו הטרדה מינית ?

מטרות:

1. הכרות עם החוק להטרדה מינית
2. הבנה מהי הטרדה מינית במקומות עבודה / התנדבות
3. הכרות עם מקורות לעזרה

הנחייה:

על התלמידים להתחלק לקבוצות בנות 4 – 5 תלמידים. כל קבוצה תקבל אירוע ותדון בו בהתאם לשאלות המוצגות בסוף האירוע. בכיתה גדולה ניתן לחלק את אותו אירוע לשתי קבוצות.

אירוע א':

את תלמידה בכיתה י' לפני חודשיים התחלת בתכנית המעורבות החברתית שלך במד"א. העבודה מרתקת אך מפגישה אותך עם מצבי חיים מגוונים שלא כולם מסתיימים בטוב. המראות לעיתים קשים ומטלטלים בפרט כשמדובר בשאלה של חיים או מוות או בסבל בל יתואר של אנשים. מה שעוזר לך להתמודד עם הרגעים הקשים הללו זו המסירות האין סופית והאהבה הרבה ששוררת בין אנשי הצוות. ברגעים כאלה הם המשענת. בין העובדים בתחנה מקובל מגע של חיבה: ליטוף וחיבוק לצורך תמיכה. הבהרת לצוות שאת יכולה להשתתף בתמיכה ההדדית, אך לא באמצעות מגע, כי את דתייה והם מכבדים זאת. אחד הפרמדיקים, בחור חביב מאד, לעיתים מגיע ומחבק אותך ומיד מתנצל שזה בטעות, ששכח שאת שומרת נגיעה, ועדיין לא התרגל לכך שיש בחורה דתייה בצוות. לפני שבוע היית בתורנות לילה והוועקתם לטפל בנפגעי תאונת דרכים. העבודה הייתה קשה ומעציבה, וחזרתם ממנה מותשים ומדוכאים. הפרמדיק היה חביב כהרגלו, תמך בך וחיבק אותך חיבוק ארוך ושלא כרגיל

גם לא התנצל ולא הסביר שטעה. כאשר ניסית להתחמק מהחיבוק חשת שהוא אוחז בך יותר חזק ולא מאפשר לך להתרחק. קפאת בפחד, ואז הוא הפסיק, התרחק ולא אמר מילה. סיפרת על כך לחברה טובה שלך. היא אמרה לך שאת סתם מגזימה. לדבריה הוא מקסים ונחמד והיא אינה מבינה מה הבעיה. אבל את מרגישה לא בנוח בסביבתו מתחילה לחוש מתוחה בקרבתו ושואלת את עצמך האם מה שאת מרגישה נורמלי/לא נורמלי? האם הדרך בה הוא נוגע בך בסדר/לא בסדר? האם מותר לך לומר משהו למשהו ואם כן למי? לפרמדיק עצמו? למורה בביה"ס? מי או מה יכולים לעזור לך?

שאלות לדיון:

1. מה אתם מרגישים כשאתם שומעים על האירוע?
2. מה דעתכם על התנהגותו של הפרמדיק? בסדר/לא בסדר?
3. האם זו הטרדה מינית או חיזור לגיטימי בין בני זוג?
4. כיצד ניתן להבחין בין הטרדה לחיזור? כיצד יודעים זאת?
5. האם זה מתאים שהפרמדיק יחזר אחרי הנערה?
6. אל מי פונים? עם מי מתייעצים?

אירוע ב:

במסגרת המעורבות החברתית אתה מוצב בתחנה לכיבוי אש. הצוות נפלא, הרוב צעירים, נמרצים ומלאי הומור. כל רגע בחברתם זו חוויה מעניינת. לפני שבוע שמת לב שראש הצוות במשמרת הקבועה שלך מסתכל עליך כל הזמן. הוא איש חביב מאד, בן 30, נשוי ואב לילדים. אתמול הוא ניגש אליך והציע שתישאר אתו למשמרת לילה. הוא אמר לך שאתה מאד מוצא חן בעיניו ושהוא ילמד אותך דברים שתינוקות צעירים בני גילך לעולם לא יוכלו ללמד אותך. אתה לא יודע כיצד להגיב. מצד אחד מאד מחמיא שראש הצוות רואה בך שווה בין שווים ומציע לך עבודה של ממש, אך מצד שני לא ברור לך האם מה שקורה כאן קשור לפעילות? למה שנדרש ממך? האם בכלל אתה אמור להישאר בלילה? זה מתאים? אתה חושש שאם תסרב הוא לא יאפשר לך להמשיך לפעול במשמרת שלו וזו השעה היחידה שנוחה ומתאימה לך...

שאלות לדיון:

1. מה אתם מרגישים כשאתם שומעים על האירוע?
2. מה דעתכם על התנהגותו של ראש הצוות? בסדר/לא בסדר?
3. האם זו הטרדה מינית?
4. האם התנהגותו של ראש הצוות מקובלת ולגיטימית?
5. אל מי פונים? עם מי מתייעצים?

אירוע ג:

במסגרת התכנית למעורבות חברתית הילה משובצת בבית חולים. במחלקה שבה היא עובדת ישנו מתמחה צעיר חמוד מאד, והוא מתנהג אליה באכפתיות רבה: שואל לשלומה, משתף אותה בעניינים רפואיים למרות שהיא "רק" תלמידה. הילה מאוהבת בו ועושה הכל כדי למשוך את תשומת ליבו. הבחור מחייך אליה בנימוס אך נמנע מלהיות אתה לבד בחדר ולא נענה לחיזוריה. הילה החליטה שעליה לדבר אתו באופן ישיר, טלפנה אליו, וכשלא הגיב החלה לשלוח לו מסרונים. בשבוע שעבר הוא פנה אליה בלחש בצד, בשעה שהם היו ביחד במחלקה, ובקש ממנה בצורה מנומסת אך כזו שאינה משתמעת לשתי פנים שתפסיק. הוא ציין שהיא ילדה חביבה אך צעירה עבורו והוא אינו מעוניין בשום קשר עמה. הילה נפגעה והמשיכה להתקשר ולשלוח הודעות ומסרונים לטלפון שלו ולמייל שלו ובקשה מחברותיה שגם הן תעשנה זאת כדי שהוא יבין שכוונותיה רציניות.

שאלות לדיון:

1. מה דעתכם על התנהגותה של הילה?
2. האם לדעתכם זו דרך חיזור לגיטימית?
3. האם ישנה כאן עבירה על החוק?

אירוע ד:

במסגרת המעורבות החברתית שלך שובצת בבית אבות. אתה מגיע לשם מידי שבוע. יצרת קשר מיוחד עם גבר מבוגר ניצול שואה. אתה אוהב לשמוע את הסיפורים שלו והוא את שלך. אתה מלווה אותו מידי שבוע לספריה (הוא נעזר בהליכון) ולרוב אתם נוהגים לחזור לחדרו לשתות קפה חם ולפטפט או למלא ביחד תשבצים. הנכד שלו בן ה-28 מבקר אותו לעיתים, לאחרונה הוא החל להגיע כל פעם שאתה שם. בפעם האחרונה שהגעת הנכד היה בחדר ואמר לך שסבו הובהל לבית חולים מאחר וחש ברע. בעוד אתה מתלבט מה לעשות הוא ניגש אליך מחבק אותך קלות, אומר לך כמה שאתה בחור מקסים ומתחיל לעסות לך את הכתפיים. אתה המום. כעבור כמה שניות אתה בורח מהחדר. כעת אתה לא יודע מה לעשות ואל מי לפנות. אתה חושש שאם תספר את זה לא יאמינו לך, יאמרו שדמיננת, או שיאשימו אותך שלא התנגדת לו.

שאלות לדיון:

1. איך הייתם מרגישים אילו היה קורה לכם דבר דומה?
2. האם היה הבדל לו היה מדובר במתנדבת ולא במתנדב?

3. האם זה נראה לכם תקין?

4. מה ניתן לעשות? אל מי ניתן לפנות?

דיון במליאה

המורה יזמין את התלמידים לשתף תחילה בתהליך שהתרחש בתוך הקבוצות ובהמשך לתכנים שעלו:

- מה הייתה האווירה במהלך הדיון בקבוצה?
- מה היו הרגשות שעלו?
- על מה הסכימו ועל מה היו חילוקי דעות?
- (בכיתה מעורבת): האם היו הבדלים בגישה ובהתייחסות בין בנים ובנות לכל אחד מהאירועים?
- האם ניתן לנסח עקרונות המחדדים את גבולות המגע הגופני המותר והאסור?
- אל מי פונים במקרה של חשד להטרדה מינית?

המורה יציג את החוק למניעת הטרדה מינית (מופיע בהמשך).

- האם החוק חידש או הפתיע במשהו?
- האם משהו השתנה בהבנה שלכם את הנושא לאחר ההכרות עם החוק?
- מה הלמידה המשמעותית שהייתה לכם במפגש היום?
- האם שיניתם את דעתכם לגבי משהו במהלך המפגש?

מסרים ונקודות למחשבה שיעזרו בפיתוח כוחות התמודדות במצבים של הטרדה

- ✓ היו קשובים לתחושות לא נוחות ולא נעימות, סמכו על תחושות הבטן שלכם.
- ✓ גופכם הוא שלכם. אל תאפשרו לאחרים לעשות בו משהו בניגוד לרצונכם.
- ✓ אל תישארו לבד עם סודות מעיקים! פנו אל אדם שאתם סומכים עליו ושתפו אותו במועקה.
- ✓ גלו אחריות כלפי חבריכם. כשהם במצוקה שתפו מבוגר שיכול לסייע.
- ✓ למדו להבחין בין מתנה לפיתוי, ובין מתנה לשוחד. שניהם מסתירים כוונות אחרות שעלולות להזיק. היזהרו מהפח שטמון בהם.

סיכום:

חשוב לסכם את הנושא תוך דיון עם התלמידים אל מי פונים ומתי. יש לציין מספר דמויות שיכולות לתמוך ולעזור כגון: הורים, מחנך/ת, יועץ/ת, מורה אחר שסומכים עליו/ה בביה"ס, מנהל/ת, פסיכולוג/ית ביה"ס וכו'. חבר/ה במקרה הזה יכול/ה להיות דמות מכילה, משתפת ומבינה, אך לא די בחבר/ה כדי לעצור את ההתנהגות המטרידה – חשוב לפנות למבוגר שסומכים עליו שיוכל להשפיע ולקדם את הפסקת ההתנהגות הפוגעת.

יש לשוחח עם התלמידים גם על כך שלא תמיד קל להתלונן, לעיתים קרובות הנער/ה מאשים/ה את עצמו/ה בהתנהגות של המבוגר המטריד וחושש/ת להתלונן, לעיתים עולה החשש שהנער/ה לא הבין/ה נכון את כוונת האדם המטריד. במקרים כאלה, לחברים שרואים ויודעים יש אחריות לעזור לנער/ה המוטרדים להציג את הבעיה בפני מבוגר שיוכל לחשוב איתם מה הדרך הנכונה על פיה יש לפעול.

המסר המרכזי – למטריד אסור להטריד, בלא קשר למה שהנער/ה אמר/ה, לבש/ה, התנהג/ה. סירוב הוא סירוב - ברור וחד משמעי!!!

כל מגע שלא בהסכמה, תוך שימוש במניפולציה, כוח, סחיטה או אימים הוא בניגוד לחוק.

חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח, 1998:

חוק זה מטרתו לאסור הטרדה מינית כדי להגן על כבודו של האדם, על חירותו ועל פרטיותו וכדי לקדם שוויון בין המינים. אין הכוונה, בחוק זה, למנוע חיזור או להרתיע מפני יוזמה, שכוונתה ליצור יחסים קרובים בין אנשים, לרבות יחסים אינטימיים.

הטרדה מינית והתנכלות

- (א) הטרדה מינית היא כל אחד ממעשים אלה:
- (1) סחיטה באיומים, כמשמעותה בסעיף 428 לחוק העונשין, כאשר המעשה שהאדם נדרש לעשותו הוא בעל אופי מיני;
- (2) מעשים מגונים כמשמעותם בסעיפים 348 ו-349 לחוק העונשין;
- (3) הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות;
- (4) התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות;
- (5) התייחסות מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית;
- (6) הצעות או התייחסויות כאמור בפסקאות (3) או (4), המופנות למי מהמנויים בפסקאות המשנה (א) עד (ו), בנסיבות המפורטות בפסקאות משנה אלה, גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות או בהתייחסויות האמורות:
- (א) לקטין או לחסר ישע - תוך ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או טיפול, ואם טרם מלאו לקטין 15 שנים - גם בלא ניצול יחסים כאמור, ובלבד שהמטריד אינו קטין.
- (ב) למטופל, במסגרת טיפול נפשי או רפואי - תוך ניצול תלות של המטופל במטפל;
- (ג) לעובד במסגרת יחסי עבודה, ולאדם בשירות במסגרת שירות - תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או בשירות;

הקושי בהגדרה:

קיים קושי משפטי בהגדרת הטרדה מינית מאחר ולא תמיד קל לקבוע מתי עוברת התנהגות בעלת אופי מיני את הגבול מתחום המותר לתחום האסור:

כמו כן נשאלת השאלה מה ההבדל בין חיזור ורצון להתחלת קשר ובין הטרדה מינית?

על פי החוק התשובה היא הסכמה ורצון חופשי של שני הצדדים. ע"פ החוק "כאשר האדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות" והוא ממשיך בהתנהגותו ההתנהגות תחשב להטרדה מינית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה

הטרדה מינית תתקיים גם במצבים בהם קיימים יחסי עבודה או יחסי תלות כגון: **עובד ומעביד**,
מורה ותלמיד. מדובר במצבים שבהם מתקיימת היררכיה בין האנשים או מצבים בהם קיימים
פערים משמעותיים בגיל ובשלב ההתפתחותי והקוגניטיבי של כל אחד מהצדדים.
בכל מקרה אסורים יחסים, גם אם הם נעשו לכאורה בהסכמה חופשית של שני הצדדים, במצבים
ההיררכיים כגון אלה שצוינו לעיל.